Jussi Adler-Olsen

Journal 64

Oversatt fra dansk av Erik Johannes Krogstad

Aschehoug

2

November 2010

DEN GRØNNE VAREBILEN kom på slaget 12.30, som bestilt.

Jeg skal rekke innom enda fem steder her på Sjælland i dag, herr Wad,» sa sjåføren, «så jeg håper alt er gjort klart.»

Han var en fremragende fyr, denne Mikael. Ti år i jobben uten et eneste spørsmål. Stilig, velsoignert, høflig. Akkurat typen som passet til å representere Rene Linjer ute blant vanlige folk. Det var folk som ham som ga andre lyst til å melde seg inn i partiet. Stillfarende og pålitelig og med et varmt glimt i de blå øynene. Det lysblonde, bølgete håret alltid i orden. Rolig selv i de mest tilspissede situasjoner, som for en måned siden under opptøyene i Haderslev i forbindelse med et av partiets stiftelsesmøter. Der fikk ni demonstranter med hatske plakater erfare at menn med hjertet på rette sted ikke er til å skubbe seg på.

Det var takket være folk som Mikael at det hele var overstått og roet ned da politiet dukket opp.

Nei, de demonstrantene så de nok ikke noe mer til.

Curt Wad åpnet døren til Rytterskolens gamle stallbygning, skjøv til side et gammelt beslag på veggen over en liten fryser og tastet inn den nisifrete koden sin på displayet, slik han hadde gjort det utallige ganger før. Så ventet han et øyeblikk til bakveggen ga sitt velkjente klikk, og midtpartiet gled til side.

Inne i denne mørke kjempeboksen hadde han alt det som bare hans egne meningsfeller hadde noe med. Fryseren med de ulovlig aborterte menneskefostrene og kartotekskapene,

medlemslistene, laptopen han brukte på konferansene, foruten de gamle notatene fra farens tid, som hele virksomheten deres bygde på.

Curt åpnet fryseren og tok opp en kasse med plastposer som han straks rakte videre til sjåføren. «Her er fostrene som vi selv sørger for å kremere. Jeg håper ikke fryseren i bilen er full allerede?»

Sjåføren smilte. «Nei, det skal nok mer til enn som så.»

«Og her er kurerposten til folkene våre. Du ser til hvem.»

«Ja,» sa sjåføren og kikket raskt gjennom bunken med konvolutter. «Jeg rekker dessverre ikke opp til Fredensborg før i neste uke. Jeg tok hele Nord-Sjælland i går.»

«Det er ikke så viktig heller. Bare vi rekker Århus. Du er der i morgen, ikke sant?»

Sjåføren nikket og så ned i plastkassen. «Disse her skal jeg nok sørge for å bli kvitt. Hva med Glostrup krematorium, har vi fostre som skal leveres der?»

Curt Wad lukket skyvedøren til boksen og gikk til fryseren i forrommet. Den fryseren var det fritt frem å kikke i.

«Ja, vi har dem her,» sa han og åpnet lokket og løftet ut enda en plastkasse.

Han satte kassen på gulvet og tok en plastmappe ned fra hyllen over fryseren. «Og papirene som hører til disse fostrene, har vi her.» Han rakte den til sjåføren. «Alt er på plass.»

Sjåføren sjekket hver enkelt pose i kassen mot følgesedlene. «Alt i orden, ingen kan si noe annet,» sa han og bar det hele ut i varebilen, fordelte innholdet i de to kassene i hver sin minifryser, sorterte de interne skrivene i posthyllene til de forskjellige foreningene og tok pent farvel med hånden til luen.

Curt Wad løftet hånden til hilsen da varebilen forsvant nedover Brøndbyøstervej.

For en guds lykke at man kan være med og virke for saken i min alder, tenkte han glad.

«Man skulle ikke tro at du nettopp var fylt åtteogåtti,» sa

folk til ham stadig vekk, og de hadde rett. Når han så seg selv i speilet, så jo også han at han godt kunne trekke fra femten år på alderen, og han visste akkurat hvorfor.

«Livet handler om å leve i pakt med sine idealer,» hadde vært farens motto. Kloke ord, som han også selv hadde levd etter. Selvfølgelig hadde det sine omkostninger, men så lenge hodet var i orden, hang også kroppen med.

Curt tok hageveien og gikk inn bakdøren, det gjorde han alltid i åpningstiden. Når etterfølgeren hans i klinikken jobbet, tilhørte ikke den fremre delen av huset Curt lenger, slik var det bare. Han hadde også mer enn nok å gjøre med å bygge opp partiet. Nei, tiden da han hadde vært den som sorterte mennesker og tok liv, var forbi. Det gjorde etterfølgeren akkurat like bra og effektivt.

Han dro frem kaffemaskinen og strøk måleskjeene med fingeren, så det verken ble for mye eller for lite. Beates mage hadde vært så tander i det siste, så det var viktig.

«Nå, står du her i kjøkkenet, Curt?»

Det var etterfølgeren, Karl-Johan Henriksen, som dukket opp. Akkurat som Curt la han også vekt på å opptre i nyvasket og nypresset frakk. For uansett hvor fremmed man var for klientene, så betydde denne nyvaskede og nypressete frakken at pasientene så på dem som autoriteter som de rolig kunne legge skjebnen sin i hendene på. De enfoldige idiotene.

«Litt trøbbel med magen,» sa Henriksen og tok et glass fra skapet. «Varme kastanjer, smør og rødvin er godt der og da, men sjelden dagen etter.»

Han smilte, fylte glasset med vann og drysset en liten pose Samarin oppi.

«Sjåføren har vært her, så begge fryserne er tomme, Karl-Johan. Det er bare å begynne å fylle dem opp igjen.»

Curt smilte til eleven, for det var overflødige ord. Kanskje var Henriksen enda mer effektiv enn Curt noen gang hadde vært.

«Jada, jeg jobber jo med saken. Tre aborter til blir det i dag.

To regulære og en av den andre typen,» smilte Henrikesen tilbake, mens innholdet i vannglasset sprudlet lystig.

«Og det er?»

«En somalisk kvinne fra Tåstrupgård, henvist fra Bent Lyngsøe. Tvillinggraviditet, så vidt jeg har forstått,» avsluttet han med vippende øyenbryn og drakk av glasset.

Jo, Karl-Johan Henriksen var sannelig en bra mann. Både for partiet og for Den hemmelige kamp.

«ER DU IKKE helt bra i dag, min skjønne Beate?» spurte han forsiktig da han kom inn i stuen med brettet.

Nå var det over ti år siden hun hadde kunnet svare, men smile kunne hun i hvert fall. Selv om hun var blitt så fryktelig skjør, og selv om ungdommens skjønnhet og ånd for lengst hadde forlatt henne, orket ikke Curt å tenke den tanken til ende at han en dag, ja, trolig ganske snart, ville måtte leve videre uten henne.

Måtte hun bare få oppleve dagen da vi kan nevne navnet hennes fra Folketingets talerstol og takke henne for den store innsatsen hun har nedlagt, tenkte han og tok den dunlette hånden hennes i sin.

Han bøyde seg, kysset den forsiktig og kjente hånden hennes sitre litt i sin. Mer enn det trengte han ikke.

«Her, elskede,» sa han og førte koppen opp til leppene hennes mens han blåste lett på kaffen. «Ikke for varm og ikke for kald. Akkurat som du vil ha den.»

Hun spisset de innsunkne leppene som hadde kysset ham og de to guttene deres med slik kjærlighet når de mest trengte det, og sugde langsomt og uten en lyd. Han kunne se på øynene hennes at kaffen var god. Disse øynene som hadde sett så mye, og som han kunne la blikket søke tilflukt i når tvilen en sjelden gang kom over ham.

«Senere i dag skal jeg på tv, Beate. Jeg, Lønberg og Caspersen. De vil nagle oss til veggen hvis de kan, men det kan de ikke. Og vi skal høste fruktene av årtiers arbeid og vinne

stemmer i dag, Beate. Mange, mange stemmer som tenker som oss. Journalistene tror kanskje vi er tre gamle knarker.» Han lo. «Ja, det er vi jo også. Men de vil tro at vi tenker uklart. At de kan ta oss på uklarheter og ting som ikke henger sammen.» Han strøk henne over håret. «Jeg slår på fjernsynet, så kan du følge med.»

JAKOB RAMBERGER VAR en dyktig og vel forberedt journalist, og alt annet ville da også vært uklokt sett i lys av all kritikken som hadde vært reist i den senere tid mot tannløse intervjuer. En klok journalist fryktet tv-seerne mer enn arbeidsgiveren, og Ramberger var klok og hadde noe å fare med. Hadde spiddet toppolitikere for åpen skjerm og strippet pamper, mc-ledere, økonomisk uansvarlige næringslivstopper og kriminelle til skinnet.

Derfor var Curt henrykt over at det ble Ramberger som skulle intervjue dem, for denne gangen skulle han for én gangs skyld ikke klare å spidde noen, og det ville komme til å vekke gjenklang i lille Danmark.

Ramberger og studiogjestene hans hilste pent i et forværelse der andre journalister satt og forberedte nyhetsinnslag, men ikke før hadde Ramberger sluppet intervjuofrenes hender, så sto de i hver sin skyttergrav.

«Dere har nettopp meddelt innenriksministeriet at Rene Linjer har samlet inn nok underskrifter til å stille opp til neste folketingsvalg,» åpnet journalisten etter en kort og ikke særlig flatterende presentasjon. «Jeg får vel gratulere, men også i samme åndedrag spørre hva dere mener Rene Linjer har å tilby den danske velger som han ikke allerede blir tilbudt av de eksisterende partiene?»

«Sier du *han* om den danske velger, når du vet at majoriteten består av kvinner?» smilte Curt Wad. Han nikket mot kameraet. «Men spøk til side: Har den danske velger noe annet valg enn å komme med et kraftig varsko til de eksisterende partiene?»

Intervjueren så på ham. «Nå er det jo ikke akkurat ungkalver som sitter her i studio i dag. En gjennomsnittsalder på enogsytti, og du, Curt Wad, trekker jo unektelig dette tallet opp med dine åtteogåtti år, så hånden på hjertet: Synes du ikke for ditt eget vedkommende at det er en førti–femti år for sent å søke denne innflytelsen på landets styre og stell?»

«Så vidt jeg husker, er Danmarks mest innflytelsesrike mann nesten ti år eldre enn meg,» svarte Wad. «Alle dansker handler i butikkene hans, fyrer med gassen hans og kjøper varer som er transportert hjem på skipene hans. Når du er mann nok til å bringe dette fine mennesket inn i studio og håne ham for alderen, så er du velkommen til å invitere meg igjen og stille det samme spørsmålet på nytt.»

«Journalisten nikket. «Jeg mente bare at jeg har vanskelig for å se hvordan den jevne danske kan se seg representert i Folketinget av menn som er en generasjon eller to eldre enn dem selv. Man kjøper jo ikke melk som er en måned over holdbarhetsdatoen heller?»

«Nei, eller kjøper epler som bare er kart, som politikerne som sitter og styrer oss for øyeblikket. Jeg synes vi kan droppe disse matvaremetaforene, programleder. Dessuten er ikke vi tre kandidater til valget. Det står relativt klart i vårt program at det skal innkalles en konstituerende generalforsamling når underskriftene er levert, og at det er dette møtet som skal velge partiets folketingskandidater.»

«Når vi først *er* inne på programmet deres, så går det jo først og fremst på moralske normer, ideer og ideologier som leder tanken hen på tider de færreste ønsker seg tilbake. På politiske regimer som bevisst gikk etter minoriteter og svake grupper i samfunnet. Mentalt funksjonshemmede, etniske minoriteter og sosialt utsatte individer.»

«I så fall misforstår man totalt, for det er ikke grunnlag for å trekke en slik sammenligning,» brøt Lønberg inn. «Tvert imot handler programmet vårt om at vi med vår innflytelse, med et ansvarlig og humanistisk utgangspunkt, vil vurdere

hver enkelt sak individuelt og avholde oss fra å skyve alle problemstillinger inn i en båstenkning hvor problemene ikke blir behandlet seriøst og dyptpløyende. Derfor kan vi gjøre vår parole så enkel: Forandring til det bedre. Og det vil være til noe helt annet enn det du antyder.»

Intervjueren smilte. «Det høres jo bra ut. Men så spørs det bare om dere i det hele tatt kommer så langt som til å oppnå innflytelse. Nå er det ikke min personlige påstand, men avisene har gang på gang skrevet om programmet deres at det best kan sammenlignes med nazistenes programmer om raselære. Forstokkede dogmer som beskriver verden som befolket av raser som ligger i evig kamp med hverandre. At det finnes høyere og lavere raser, og at den høye …»

«Ja, og at den høyere rasen blir utslettet hvis den blandes med en laverestående,» brøt Caspersen inn. «Det er tydelig at både du og avisene har vært på Google og lest om nazismen, programleder,» fortsatte han. «Men vårt parti står ikke for diskriminering og urettferdighet og umenneskelighet, slik nazistene og lignende partier en gang gjorde og fortsatt gjør. Tvert imot. Vi sier bare at man ikke skal holde liv i det som ikke har den minste sjanse til å leve bare et noenlunde verdig liv. Det må være grenser for hva leger og vanlige mennesker skal utsettes for. Og det må være grenser for hvor store lidelser familier skal kunne påføres, og hvor store utgifter landet skal ha, bare fordi politikere blander seg i alt uten å sette seg inn i konsekvensene som denne innblandingen medfører.»

Det ble en lang debatt etterfulgt av oppringninger fra vanlige dansker som tok opp alle slags emner: tvangssterilisering av kriminelle og andre som av psykiske eller intelligensmessige årsaker ikke kunne ta vare på avkommet sitt. Sosiale inngrep som fratok barnerike familier en masse stønad. Kriminalisering av horekunder. Stenging av grensene. Stopp for innvandrere uten utdannelse og mye, mye annet.

Og debatten ble het. Mange av seerne var temmelig sinte når de kom på luften, men like mange var det motsatte.

Programmet hadde vært gull verdt.

«Det er folk med vår styrke og overbevisning som kommer til å bestemme fremover,» sa Caspersen etterpå da de kjørte hjemover.

«Mjo, men ingenting er statisk,» sa Lønberg. «Vi kan i hvert fall håpe at vi har satt spor etter oss i dag.»

«Men det har vi,» lo Caspersen. «I hvert fall du, Curt, satte virkelig spor.»

Curt visste hva han tenkte på. Journalisten hadde spurt om det ikke var slik at han hadde måttet stå skolerett for systemet i forskjellige sammenhenger. Han var blitt sint, men hadde klart å skjule det. I stedet svarte han at hvis en lege med gode hender og et godt hode ikke kom på kant med etiske grunnregler en eller annen gang i løpet av livet, så var han ikke verdig til å være Guds forlengede arm.

Lønberg smilte. «Ja, der fikk Ramberger noe å tygge på.»

Wad smilte ikke tilbake. «Det var dumt svart av meg. Det var bare flaks at han ikke kom inn på enkeltsaker. Vi må hele tiden passe på som en smed hva vi gir dem, hører dere? Hvis pressen får bare den minste næring, så vil den gjøre alt for å slakte oss. Dere må ikke regne med at vi har noen venner utenfor egne rekker. Situasjonen akkurat nå er nøyaktig som den var for Oppsvingspartiet og Danmarkspartiet før noen tok dem alvorlig. Vi får bare håpe at pressen og politikerne gir oss like mye ro og fred i oppbyggingsfasen som de to partiene fikk i sin tid.»

Caspersen rynket brynene. «Jeg er overbevist om at vi kommer inn på Folketinget neste gang, og alle knep er tillatt. Men dere vet hvor jeg står. Hvis vi må ofre arbeidet i Den hemmelige kamp, så er det verdt det.»

Wad så på ham. Alle grupper hadde sin Judas. Caspersen var kjent fra sin bakgrunn som skrankeadvokat og lokalpolitiker, og med sin administrasjonserfaring var han definitivt en tilvekst for partiet. Men den dagen han begynte å telle sølvpenger, var det ute med ham. Det skulle Wad sørge for.

Ingen skulle røre virksomheten i Den hemmelige kamp uten klarsignal fra ham.

HUN SATT FORAN TV-skjermen der han hadde forlatt henne da han dro, så hjemmehjelpen hadde bare skiftet på henne og sørget for å gi henne noe å drikke.

Han sto litt på avstand og betraktet henne. Lyset fra prismekronen lot diamanter seile rundt i håret hennes. En letthet hadde glidd inn over ansiktet, som da hun danset for ham for første gang. Kanskje drømte hun om andre dager, da livet ennå lå og ventet.

«Så du innslaget, skatt?» spurte han ganske lavt, for ikke å skremme henne.

Beate smilte et øyeblikk, men blikket var ennå langt unna. Han visste jo at de lyse øyeblikkene var sjeldne. At hjerneblødningen satt som en kile mellom Beates sjel og livet rundt henne, og likevel hadde han en fornemmelse av at hun kanskje hadde forstått litt.

«Jeg legger deg nå, Beate. Det er langt over sengetiden din.»

Han løftet den spinkle skikkelsen opp i armene. Da de var unge hadde han løftet henne som et snøfnugg. Så kom det år hvor kreftene hans ikke strakk til mot den modne kvinnens trinnhet, men nå løftet han henne som ingenting.

Kanskje burde han være glad for at han kunne, men det var han ikke, og da han la henne ned, skalv han. Så fort hun lukket øynene sine nå. Nesten før hodet var nede på puten.

«Jeg ser det, min elskede, livet ebber ut. Det er snart vår tur.»

Tilbake i stuen slo han av tv-en, gikk bort til Grevinne Danner-møbelet og skjenket seg en konjakk.

«Om ti år lever jeg fremdeles, Beate, det lover jeg,» sa han for seg selv. «Før vi møtes igjen er alle våre visjoner gjort til virkelighet.»

Han nikket og tømte glasset i én slurk.

«Og ingen skal hindre oss, vennen min. Ingen.»